Helyi ügyek, globális összefüggések

Civil és önkormányzati párbeszéd a globális nevelésről

2026. november 16. | Budapest

Kovács András, Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros alpolgármesterének megnyitóbeszéde

Tisztelt Résztvevők, Kedves Polgártársak!

A világ bonyolult. Sőt, erős kezdéssel még úgy is mondhatnám: a világ *rendkívül* bonyolult.

Talán Fernand Braudel vagy Immanuel Wallerstein munkáinak közelebbi ismerete nélkül is elfogadható ezt kijelenteni, úgymond „köztudomásúvá vált" ez a tény. A modern történelemben, de különösen a XVI. századtól kezdve a világ egyre inkább összeforrott: a távolságok kisebbek lettek, a társadalmak közelebb kerültek egymáshoz, felgyorsult nézetek és árucikkek egymás közötti cseréje.

Ez a kezdetek kezdetén még lassú, aztán egyre gyorsuló folyamat tette nyilvánvalóvá azt, hogy amit a saját házam táján teszek, annak nem csak a saját házam tájára lesz hatása: hogy minden nemzeti döntés egy nemzetközi rendszerben válik értelmezetté, esetleg jó vagy rossz példává.

Mindeközben egymásra is vagyunk utalva, és ez az interdependencia a XXI. századra látszólag össze nem függő elemeket kapcsol össze az életünkben.

Semmi se mutatja ezt jobban, mint hogy a sarki pékség árainak ingadozására nagyobb hatással van a hormuzi szoros lezárása vagy kinyitása, mint az, hogy a Pest megyei gazda mennyi búzát tudott termelni. Vagy az, hogy az amerikai kormány által engedélyezett kriptovaluta-bányászat miért van arra hatással, hogy a 14 éves unokaöcsinek kétszer annyit költenie egy új videokártyára. Vagy az, hogy a globális felmelegedés többek közt azért is felel, hogy a polcokon egyre kevesebb igazi csokoládét találunk, és a drága kakaót mindenki olcsó töltelékekkel próbálja pótolni.

Mindez a bonyolultság másnak is megágyaz. Ahogy a világ egyre bonyolultabbá válik, megértése egyre nehezebb lesz, úgy az emberi elme két irányba kívánkozik. Megerősödik egyrészt az elterelődés vágya: foglalkozzon ezzel más, mondják sokan, engem ez nem érdekel. Amikor mégis érintetté válik valaki egy efféle komplex jelenségben, akkor tud előbukkanni a másik irány: a hamis magyarázatok, a leegyszerűsítések és hoaxok világa. Ezek pedig igen könnyen megágyaznak a sürgetettségnek, a dühnek, adott esetben agressziónak, bántásnak.

Márpedig, ha globális nevelésnek, a nemzetek együttélésének van állandó tanulsága – elsősorban a több nemzetet, a globális közösséget tragédiaként érintő háborúk, fegyveres konfliktusok elkerülése. És mint minden nagy bajnál, itt is az első a megelőzés: olyan közönségeket, olyan közös tudást teremteni, aminek egyértelmű kiindulópontja az együttműködés, az együttérzés, a testvériség és elsősorban a folyamatok minél mélyebb megértése iránti vágy, a tudásvágy.

Kiemelt szerepet kapnak ebben a fiatalok, akik alapvetően, a homo sapiens sapiens nyitott és kíváncsi hozzáállásával keresik a válaszokat, és egyetlen dolgunk csak az, hogy ezt a fajta belső motivációt és tudásvágyat ne törjük le, ne semmisítsük meg passzivitással, hamis narratívákkal. Adott esetben, ha erre bennük hajlandóság van, a döntésbe való bevonással is segíthetjük megismerés iránti vágyukat.

FERENCVÁROS GearUP! HAND Co-funded by the European Union EUROPEAN UNION NORTH-SOUTH CENTRE CENTRE NORD-SUD COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE Co-funded and implemented by the Council of Europe

A globális nevelés, mint kifejezés látszólagos önellentmondása, hogy nem tud globálisan szervezett lenni: nincs olyan globális kormányzat, ami e nevelési szempontrendszert számon tudná kérni. Csak helyi szinten tudunk érzékennyé, figyelmessé tenni állampolgárokat arra, hogy minden döntésük, legyen az bármilyen csekély döntés is, végső soron egy világszintű mozgás részegységeként értelmeződik. És ugyanígy, minden külső döntés rájuk is hatással van.

Így tehát a globális nevelés elemeinek többsége végső soron lokális, helyi rendszerben történik. Az önkormányzat ebben közösséget formáló, összekötő szereplőként, illetve minden más szereplőhöz hasonlóan példaként tud szolgálni. Remélhetőleg a mi esetünkben jó példaként. A számos civil együttműködés, amelyben most is részt veszünk, talán mutatja az önkormányzat szándékát, hogy összekötő szerepe látható legyen, s hogy a fenntartható fejlődési célok mentén folytassa munkáját.

Az elmondottak szellemében Ferencváros nevében szeretnék jó hangulatú, eredményes értekezletet kívánni a résztvevőknek. Köszönöm!